

Handläggare:
Erik Nordstrand
Tfn: 08 - 508 43 112

Till Socialnämnden 2022-08-30
--

Redovisning av budgetuppdraget att samlokalisera socialsekreterare och polis i alla stadens lokalpolisområden

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redogörelse för budgetuppdraget.

Fredrik Jurdell
Socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
Biträdande förvaltningschef

Sammanfattning

År 2021 fick stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningar för att samlokalisera socialsekreterare hos polisen. Utredningen genomfördes och redovisades i juni 2021. I år 2022 ska socialförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna möjliggöra för att samlokalisera socialsekreterare hos polisen i alla stadens lokalpolisområden.

Socialförvaltningen har fördelat medel till stadsdelsförvaltningarna enligt en framtagen ekonomisk fördelningsmodell som baseras på ett flertal statistiska underlag i kombination med de lokala förutsättningarna för att medlen ska användas utifrån olika synergieffekter.

De positiva effekterna av samlokalisering är att polisen i större utsträckning i stadsdelsförvaltningarna som har socialsekreterare samlokaliserad med polis, gör fler konsultationer i samband med orosanmälningar. I dessa orosanmälningar ser socialtjänsten också en generellt förbättrad kvalitet vad gäller detaljer kring oron. Vissa stadsdelsförvaltningar berättar om en ökad förståelse kring respektive myndighets uppdrag och sekretess, utifrån de utbildningsinsatser som socialtjänsten gjort för polisen.

De utmaningar som framförs med samlokalisering är att mål och strukturer för samlokalisering behöver vara satta i förväg innan samlokaliseringen sker, att socialsekreterarna blir ensamma i sin funktion i en annan myndighets organisation och lokaler. I ärendet

har socialförvaltningen identifierat två behov för att öka likställigheten i staden utifrån detta budgetuppdrag.

Bakgrund

År 2021 fick stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningar för att samlokalisera socialsekreterare hos polisen. Utredningen genomfördes och redovisades i form av ett PM juni 2021. Under 2022 ska socialförvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna möjliggöra för att samlokalisera socialsekreterare hos polisen i alla stadens lokalpolisområden. Målet är att samtliga stadsdelsförvaltningar ska ha samlokaliserat socialsekreterare på polisstation. Det förväntade resultatet är att samlokaliseringen leder till en närmare samverkan med polisen och därmed att socialtjänsten kommer in i ett tidigt skede när ett barn eller ung person blir misstänkt för brott.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. För att få ett brett och nyanserat underlag skickades en förfrågan till avdelningscheferna på stadsdelsförvaltningarna i syfte att de skulle inkomma med ett skriftligt underlag med en beskrivning av hur arbetet förlöper med detta budgetuppdrag. En workshop har genomförts med samtliga stadsdelsförvaltningar som också kompletterats med enskilda intervjuer och skriftliga underlag från stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 24 augusti och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 25 augusti 2022.

Ärendet

Socialförvaltningen har fördelat medel till stadsdelsförvaltningarna enligt en framtagen ekonomisk fördelningsmodell som baseras på ett flertal statistiska underlag i kombination med de lokala förutsättningarna för att medlen ska användas utifrån olika synergieffekter. Det statistiska underlaget är hämtat från BBIC:s anmälningsformulär¹ i paraplyet gällande beteendeproblem, förseelser eller annan brottslighet och antal beslut om att avge yttrande enligt lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LUL.

Den 12 april 2022 genomfördes en workshop med stadsdelsförvaltningarna i syfte att de skulle beskriva sitt arbete gällande detta budgetuppdrag och för att socialförvaltningen skulle ge stadsdelsförvaltningarna möjligheten till ett gemensamt

¹ BBIC – Barns behov i centrum beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård och innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen. BBIC är anpassat efter socialtjänstens regelverk.

erfarenhetsutbyte. Nedan följer en redogörelse för hur arbetet fortskridit utifrån detta budgetuppdrag.

Aktuell situation

Geografisk indelning

Lokalpolisområdena och stadsdelsområdena sammanfaller ibland geografiskt men det är vanligare att flera stadsdelsområden ingår i ett lokalpolisområde tillsammans. Nedan följer en redogörelse för indelningen.

I **polisområde syd** ingår lokalpolisområdena Globen, Farsta och Skärholmen. I lokalpolisområde Globen ingår stadsdelsområdena Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Älvsjö och Skarpnäck. Farsta stadsdelsområde sammanfaller geografiskt med Farsta lokalpolisområde och delar av Enskede-Årsta-Vantör ingår också i Farsta lokalpolisområde. Även Skärholmens stadsdelsområde sammanfaller geografiskt med Skärholmens lokalpolisområde. En del av Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde ingår även i Skärholmens lokalpolisområde.

I **polisområde city** ingår lokalpolisområdena Norrmalm och Södermalm. I lokalpolisområde Norrmalm ingår stadsdelsområdena Norrmalm, Kungsholmen och Östermalm. Södermalms stadsdelsområde sammanfaller geografiskt med Södermalm lokalpolisområde.

I **polisområde nord** ingår lokalpolisområdena Vällingby och Järva. I lokalpolisområde Vällingby ingår Bromma stadsdelsområde och Hässelby-Vällingby stadsdelsområden. Stadsdelsområdena Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista tillhör lokalpolisområde Järva.

Stadsdelsförvaltningarnas redogörelser

Nedan följer en redogörelse för vad stadsdelsförvaltningarna rapporterat skriftligt om och berättat om på workshopen.

Redogörelserna har tematiserats utifrån följande områden:

- Positiva effekter av samlokalisering
- Utmaningar med samlokalisering
- Resultat
- Förslag på åtgärder

Positiva effekter av samlokalisering

De positiva effekterna av samlokalisering baseras på de fyra stadsdelsförvaltningar som genomfört detta och övriga stadsdelsförvaltningar som är i uppstart.

med polis i större utsträckning gör fler konsultationer i samband med orosanmälningar. I dessa orosanmälningar ser socialtjänsten också en generellt förbättrad kvalitet vad gäller detaljer kring oron. Vissa stadsdelsförvaltningar berättar om en ökad förståelse kring respektive myndighets uppdrag och sekretess, utifrån de utbildningsinsatser som socialtjänsten gjort för polisen.

Ytterligare vinster som framförs med samlokalisering är att det är lättare och snabbare för socialtjänsten att kunna vara med vid förhör av unga. Stadsdelsförvaltningarna berättar om snabbare ingångar i respektive myndighet men betonar att det samtidigt inte får bli en "gräddfil" utan arbetet måste ändå följa ordinarie strukturer. Flera stadsdelsförvaltningar lyfter också upp möjligheten att fånga upp unga som är på väg in i kriminalitet i ett tidigare skede för att stoppa utvecklingen.

Det finns positiva exempel gällande samlokalisering av socialsekreterare hos polis gällande utformningen och innehållet i tjänsten. Att kombinera handläggning av ärenden inom myndighetsutövningen på 50 procent och 50 procent samverkan kan vara en framgångsfaktor. Socialsekreteraren har då kvar ärenden i sin roll som socialsekreterare eller samordnare för sociala insatsgrupper (SIG).

Utmaningar med samlokalisering

Mål, strukturer, samverkan och förväntningar

De utmaningar som framförs är att mål och strukturer för samlokalisering behöver vara satta i förväg innan samlokaliseringen sker. Ett exempel på en god struktur är att ha en styrgrupp, arbetsgrupp och utskott till arbetsgrupp.

Enligt stadsdelsförvaltningarna finns det förväntningar från polisen om att socialtjänsten ska vara stationerad på heltid på polisstation. Det kan vara en utmaning då ärendemängden inte alltid innebär en heltidstjänst. Ytterligare utmaningar är att samlokaliseringen behöver förankras i polisens organisation så att socialsekreterare som är på plats på polisstationen inte behöver motivera sin närvaro för polisen utan att det ska vara klart på förhand. När socialtjänsten tillsätter resurser finns det önskemål att polisen svarar upp på motsvarande sätt. Det behöver bli ett ömsesidigt utbyte i samverkan. Det är viktigt att skapa samsyn utifrån respektive myndighets organisation, struktur och förutsättningar. Samverkan är färskvara vilket innebär att det dels är personbundet dels organisationsbundet.

Överlag redovisas goda resultat från stadsdelsförvaltningarna som har genomfört en samlokalisering och en positiv inställning hos polisen gällande samlokalisering. En stadsdelsförvaltning framför att samlokaliseringen med socialsekreterare hos polis sannolikt stoppat skjutningar med dödlig utgång.

Rollen som socialsekreterare på polisstation

Ytterligare en utmaning är att socialsekreterarna blir ensamma i sin funktion i en annan myndighets organisation och lokaler. På de socialsekreterare som har dessa tjänster ställs det höga krav på professionalism och de behöver vara erfarna, kunna vara tydliga med gränser och ha en bred kompetens i samverkan. Socialsekreteraren får under inga villkor tappa förankringen i socialtjänstens organisation. Polisen behöver också bereda plats för socialsekreterare i deras lokaler.

Ytterligare en utmaning är att tillsätta socialsekreterare snabbt i polisens lokaler. Det krävs provning och säkerhetsklassning av socialsekreteraren vilket kan ta tid.

Geografisk inledning

Stadsdelsförvaltningarnas geografiska indelning sammanfaller inte med Polisregion Stockholms indelning av i lokalpolisområden staden och därmed uppstår utmaningar och ibland motstridiga förväntningar i samverkan.

Förslag på åtgärder

Det har väckts ett förslag från stadsdelsförvaltningarna om att starta upp ett stadsövergripande nätverk för socialsekreterare som är samlokaliserade med polisen. Syftet med ett sådant nätverk skulle enligt stadsdelsförvaltningarna kunna vara att få till stånd ett strukturerat erfarenhetsutbyte som bidrar till likställighet i staden. Ytterligare ett förslag från stadsdelsförvaltningarna är att koppla på en oberoende effektutvärdering av att samlokalisera socialsekreterare på polisstation.

Jämställdhetsanalys

Vid sidan av ålder är kön den faktor som har starkast koppling till våld och kriminalitet. I 86 – 98 procent av brottstyperna misshandel, hot, rån och sexualbrott är gärningspersonen en man. Detta budgetuppdrag omfattar både flickor och pojkar och båda könen ska uppmärksammas i lika stor utsträckning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Samtliga stadsdelsförvaltningar har ett pågående arbete med samlokalisering av socialsekreterare hos polis. De redovisar ett aktivt arbete med polisen och hur de samverkar. Fyra stadsdelsförvaltningar har redan samlokaliserat socialsekreterare

hos polis. Det finns också stadsdelsförvaltningarna som för diskussioner för att optimera och skapa synergieffekter genom att samgå utifrån att de till exempel ingår i samma lokalpolisområde och för att använda medlen så effektivt som möjligt.

De arbetsuppgifter som socialsekreterarna ska göra är till exempel, närvara vid förhör, genomföra allvarssamtal tillsammans med polisen, den unge och vårdnadshavare och bistå med konsultationer inför eller i samband med orosanmälningar. Socialförvaltningen ser fördelar med de stadsdelsförvaltningar som ska starta upp arbetet med att ha socialsekreterare hos polis att det är en delad tjänst där det till exempel kan ingå att även ha individärenden eller att vara SIG-samordnare.

De positiva erfarenheter som kan dras så här långt är att samverkan underlättas och blir smidigare genom samlokalisering. Polisen gör fler konsultationer inför orosanmälan. Kvaliteten och detaljerna i orosanmälningarna har ökat. Tillit och förståelse för varandras verksamheter har också ökat. En stadsdelsförvaltning uppger att individsamverkan har förbättrats och att det i vissa fall troligtvis även har lett till att liv har räddats.

De huvudsakliga utmaningarna är vilka förväntningar på vad som ingår i socialsekreterarens och polisens uppdrag från respektive organisation, strukturer och olika organisationskulturer. Det behövs därför tydliga arbetsbeskrivningar för socialsekreterare hos polisen.

Att arbeta som socialarbetare i polisens lokaler och organisation ställer höga krav på socialarbetarens kompetens, förmåga till att samarbeta och företräda socialtjänsten. Det är en kvalificerad arbetsuppgift och erfarna socialsekreterare kommer krävas för denna arbetsuppgift. Ytterligare en utmaning är att behoven skiljer sig starkt åt mellan stadsdelsområdena. Några stadsdelsförvaltningar beskriver också att behoven inom stadsdelsområdena kan skilja sig åt, speciellt när flera stadsdelsområden ingår i samma lokalpolisområde.

Ytterligare en utmaning är att samlokaliseringen behöver förankras i polisens organisation så att socialsekreterare som är på plats på polisstationen inte behöver motivera sin närvaro för polisen utan att det ska vara klart på förhand. I arbetet med att skriva fram detta underlag framkommer från stadsdelsförvaltningarna att polisen generellt sett har en positiv inställning till budgetuppdraget.

Det finns både fördelar och nackdelar med att flera stadsdelsförvaltningar går tillsammans och har en gemensam socialsekreterare samlokaliserad hos polis. Fördelen är att resursen

kan utnyttjas mer effektivt, att det kan utgöra en heltidstjänst och att polisen får samma person samverka med. Nackdelen är det omvända, att funktionen blir personbunden och att samverkan måste startas upp på nytt om personen byter tjänst. Det kan också vara så att en socialsekreterare ska vara samlokaliserad hos polisen och företräda stadsdelsförvaltning A, B och C. Socialsekreteraren kan då strukturerna för stadsdelsförvaltning A, som hen kommer ifrån, som inte helt självklart behöver vara lika i stadsdelsförvaltning B och C. En avvägning mellan dessa för- och nackdelar behöver göras om det ska vara en socialsekreterare som representerar både stadsdelsförvaltning A, B och C eller om det ska vara tre socialsekreterare som delar på uppdraget och representerar enbart sin egen stadsdelsförvaltning.

Förvaltningen har identifierat två behov. Det ena handlar om att tillhandahålla återkommande gemensamt erfarenhetsutbyte och lärande för att uppnå likställighet. Det andra handlar om att följa upp resultatet av att samlokalisera socialsekreterare på polisstation för att kunna utveckla och fördjupa samverkan.

Sammantaget är förvaltningens bedömning att samtliga stadsdelsförvaltningar har ett pågående aktivt arbete utifrån budgetuppdraget. De stadsdelsförvaltningar som redan har socialsekreterare samlokaliserad med polis beskriver både fördelar och nackdelar och att fördelarna på sikt verkar överväga. Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet godkänns som redogörelse för budgetuppdraget.